

JAIME GONZALO PERIODISTA MUSICAL

“La contracultura no va ser una gesta”

Gonzalo acaba de publicar l'últim volum de la trilogia 'Poder Freak'. Amb ell, conclou una crònica de diferents moviments de dissidència estètica i ideològica que van eclosionar des de mitjan segle XX

Joan Gener Barbany
@en_joan

Tres volums i mil pàgines sobre moviments culturals, polítics i socials de la meitat del segle XX. Poder freak és un exercici enciclopèdic i desmitificador.

Sembla enciclopèdic, però no era la intenció. Explica uns temps de creativitat desbordant. Podem dir que va ser una *revolució televisada* perquè, durant sis o set anys, es van crear molts titulars i notícies, però hi va haver moltes coses que van quedar al marge. Un dels motors del llibre era aconseguir una mena de síntesi que pugui perdurar. No hi ha un to desmitificador, es tracta -senzillament- d'una recerca per acostar-nos al màxim a la veritat tenint present la fantasia creada per l'apropiació de l'esquerra. La van convertir en una gesta i no ho va ser. Tot plegat va ser una peristàtica de la societat i de la cultura... del flux de la vida que ningú no pot controlar. En aquest sentit, no es passen comptes amb la història, sinó amb les mistificacions i les llegendes constants que s'han fet d'ella. La revolució més gran que es va fer en aquella època va ser l'econòmica, davant l'esquerra actual i la mentalitat liberal que ho converteix tot en benefici. El llibre està escrit en clau didàctica, perquè el jovent pugui fer el seu puzzle de tot el fenomen.

Als llibres, hi apareixen molts noms, molts moviments. La cartografia és tan diversa com dispersa. Podem parlar de la contracultura en un sentit històric i cultural?

Theodor Rozak utilitza el terme en un estudi sobre el que passava el 1968. Després, ens ha servit per englobar mil històries, algunes enfrontades entre si. Es pensa que va ser un flux unidireccional, però, en realitat, va ser desbordant i multiforme. A més, hi va haver moviments de dretes. La correcció política imperant i el fet que la història es construeix a partir de deformacions ho han volgut amagar. El que sí que podem fer és unificar-la, perquè va generar certes creacions estètiques i culturals que han acabat configurant un mercat de consum cultural. Però

no es pot uniformitzar de cap manera: la gratuïtat es va creuar amb el capitalisme més absolut, per exemple.

Associes l'aparició de molts dels moviments -sobretot les bandes juvenils com els mods, els hippies o el moviment folk- a l'esclat de l'adolescència i al rebuig a una societat del benestar i del consum. Paradoxalment, apuntes que tots van acabar essent mercantilitzats...

A la majoria, els acaba absorbint el sistema; la societat els assimila. Però hi ha un exemple clau per entendre les coses: l'obertura de la botiga The Psychedelic Shop el 1965 a San Francisco, a mans de dos germans utopistes que volien apostar per la gratuïtat. No solament van decidir regalar alguns productes, sinó que també van contribuir a l'obertura d'un hospital popular i d'un menjador comunal. L'aventura va acabar perquè la gent els robava tot el que podia. Així és la naturalesa humana. Està per sobre de la contracultura, del feixisme o del socialisme. Ho acaba dominant tot, també la democràcia: mira quines propostes electorals tenim actualment, que només parlen de com administrar el capital, en lloc de tractar com es canvia la societat des de les arrels.

Al tercer volum de Poder Freak, s'explica la creació de la indústria del rock. El negoci de les ràdios, els festivals massius, la mercantilització de la personalitat de les estrelles musicals... Va ser una revolució estètica incapaç de qüestionar el model econòmic?

No només els models econòmics, també qüestions com el paper de les dones, ja que el masclisme era el mateix que amb les generacions anteriors. Evidentment, els diners eren motor de moltes coses. La indústria mai no ha pretès ser humanista, sinó que vol productes de consum per vendre. El problema és l'aura de *dècada màgica* -com diuen alguns- que se li va donar. I, com en totes les dècades, hi ha zones fosques. Qualsevol que busqui una mica a les hemeroteques veurà que tot el que va passar el Maig del 68 i durant aquells anys va ser una explosió fomentada des del poder i feta per aconseguir una mordassa més gran. Es va produir quan les universitats s'estaven convertint en un negoci. Al carrer, hi havia gent molt jove despreocupada per la seva consciència política, tret dels universitaris, molts dels quals eren allà perquè no volien anar al Vietnam. No es tracta d'assenyalar l'apoliticisme dels joves, sinó d'aclarir els fets i les postures per evitar que la llegenda persisteixi. Seria ingenu pensar que la utopia és possible, el que sí que és constant és la distòpia.

Però, hi ha altres moviments -com les comunes, els Black Panthers o la generació beat- que, apartant-se de

DIVA HOGAR
REPARACIONS 24H
REFORMES
BARCELONA
93.346.86.01
SANT FELIU DE LLOBREGAT
93.105.77.83
www.clubdivahogar.com

bodega
La Risa
OBRIM CADA DIA
AV. VALLCARGA 81
VIN, VERMUT, TAPES I CERVESES ARTESANES
ENTITAT CULTURAL SENSE ANIM DE LUCRE

COOPERATIVA AUTOGESTIONARIA
www.laciutatinvisible.coop
ATREVEIX-TE A IMAGINAR-LA

COOP57 **WOLFEIRA COOP**
Emissió títols participatius!
18 de maig - 30 de juny
www.estaentumano.info
Participa-hi!

terra d'escudella
www.tdk.cat
menú al migdia
carta de nit
taules d'embotits
amanides
patates braves
cerveses artesanes
cultura popular
exposicions
C/ Premià, 20 baixos, Sants (Bcn)
tel. 93 422 16 13

“Qualsevol que busqui una mica a les hemeroteques veurà que tot el que va passar el Maig del 68 va ser fomentat des del poder”

“Aquella època encara fascina molta gent, una atracció que es transmet de generació en generació i esdevé un producte mercantil de qualitat”

d'una utopia. Es va connectar amb una sèrie de coses fins llavors inaccessibles. Cal dir, a més, que, als Estats Units, era més fàcil crear una contracultura perquè hi havia subsidis i una indústria cultural. Aquí, la precarietat era total. El fenomen, però, va ser molt estimulant, encara que va durar poc. El PSOE de Felipe González ens va portar a l'avantsala de l'euro i de la situació que vivim ara.

Per què hem convertit la contracultura en una peça de museu?

Perquè és el més imaginatiu i espectacular, en el sentit situacionista, que va arribar a fer l'esquerra. Tot allò encara fascina molta gent, passa de generació en generació i esdevé un producte mercantil de qualitat. Ara, és més difícil construir una identitat i saber qui és l'enemic; per això necessitem recorreguts històrics. Dit això, és curiós que Podemos i certa gent d'esquerra continuï utilitzant la mateixa escenificació que Víctor Manuel i Ana Belén, per dir-ho d'alguna manera. A mi, em va sorprendre que el 15-M fos tan ranci, tot i que el formava gent molt jove. Potser això té a veure amb el monumentalisme creat al voltant de la contracultura. Cal explicar-la millor, perquè les noves generacions tenen una idea molt difusa del que va ser.

Veient que potser va ser una cosa més aviat estètica, cooptada pel sistema i que no va aconseguir canviar el model econòmic i de relacions humanes, em pregunto si la contracultura va servir i serveix per alguna cosa...

Clar... i més quan no ofereix una anàlisi de la realitat, quan no es diuen les coses pel seu nom, quan l'anomia social és creixent o quan ningú no pot trobar una fórmula per desmuntar l'engany de la democràcia i de les urnes. Partint d'aquí, és difícil que una contracultura actual serveixi d'alguna cosa quan la que ho va començar tot no va trigar a ser part del sistema. Quina democràcia ens pot dur a pensar una nova teoria de la vida? Jo penso que caldria sortir d'aquest aparell que ens té atrapats entre eleccions i eleccions en una comèdia grotesca i frívola, que s'han de cercar solucions fora. Però la contracultura sí que va servir. Ara, disposem d'un immens arsenal d'objectes culturals per jugar i fer ballar la imaginació; i això és poder. Va ser una pel·lícula que encara dura i de la qual podem ser còmplices. ◀

/ GORKA LEIZA

la societat o enfrontant-se al poder, van patir la marginalització social o la criminalització d'Estat.

Això no ens ha d'estranyar perquè ha passat, passa i continuarà passant. Per a mi, és molt més greu l'exclusió que va generar la mateixa esquerra. Eres sospitós de ser dissident si no anaves vestit com se suposava que havies de vestir o si no comparties referents polítics i literaris. A més, molta gent es va fer rica amb allò de *amb nosaltres o contra nosaltres*. Hi ha esquerres i dretes a la contracultura, però l'esquerra ha operat des d'un totalitarisme del pensament.

El pes dels Estats Units i d'Europa és molt important, però, als tres llibres, també hi ha un recull exhaustiu dels moviments a l'Estat espanyol, sobretot a Catalunya, a les Illes i a Andalusia...

A Catalunya i a Barcelona en concret, és molt important pel moment històric i perquè coincideix amb el moviment llibertari i la reconstitució de la CNT, amb el miting a Montjuïc i les Jornades Llibertàries. Tot va ser més caòtic a Andalusia. L'hora del pati que va suposar la transició -un període que hem de continuar desemmascarant- va permetre l'eclosió

Assurances ètiques i solidàries

arç
COOPERATIVA

www.arccoop.coop

tinta sonora
www.tintasonora.com

Un Nelson a una altra manera de fer les coses

liberación jurídica

11020

Pg de Navarra 12, 1er Esp. Bcn-Barceloneta

Luchamos

www.negociosyjuridicabcn.com

Ha tingut un accident?
Ha estat una lesió personal mèdica?
Procediments per demanar les seves despeses

PRIMERA CONSULTA GRATUITA.

SERVIS JURIDICS VERDUMERIC

Itziar Aznar, Lluïsa Blanca i Mònica Borradori Adrover

QUESONI

Sonorització
Il·luminació
Audiovisuals

quesoni.cat
info@quesoni.cat
tel. 931 88 55 25

SERVEI DE TAXI 620 20 91 20

de 1911 a 03h • Barcelona